

EYSTUROYARTUNNILIN

EYSTUROYARTUNNILIN – FRÁ HUGSKOTI TIL GØLU TIL VERULEIKA

Eftir fleiri ár við togan aftur og fram um Eysturoyartunnilin, er fyrsta skotið nú latið av. Sögan um tunnilin er ein um eitt hugskot um ein tunnil, ið gjørdist ein politisk gøla, ein landsstýrismann, sum bleiv ofraður, men sum endaði við eini sjáldsamari hending í føroyskum politikki: eini breiðari semju

Kári P. Højgaard mistið sessin sum landstýrismaður vegna politikst órógv um Eysturoyartunnilin

Kaj Leo H. Johannesen gjørdist partur av samráðingunum við CIP. Hann og Kári P. Højgaard blivu seinni kannaðir fyri sín leiklut

Málíð endaði undir Jørgen Niclasen, sum saman við hinum floksformonnunum gjørdi eina felags semju um bæði Eysturoyar- og Sandoyartunnilin

Sólvit E. Nolsø

Týsdagur 21.02.2017 gjørdist ein søguligur dagur í føroyskari samferðslusøgu. Tá bleiv fyrsta skotið latið av á tunnlinum undir Tangafjørð, sokallaði Eysturoyartunnilin. Umframt at verða ein søgulig hending í og við, at koyrandi verður beinleiðis av Skálafjørðinum og til Havnar, so er tað samstundis størsta einstaka iløga, ið er gjørd í okkara søgu. Eysturoyartunnilin verður mettur at kosta eina góða milliard og Sandoyartunnilin, ið er partur av somu verkætlan, verður mettur at kosta eina góða milliard afturat.

Trilvandi byrjan

Eysturoyartunnilin fekk eina trilvandi byrjan. At byrja við var ætlanin at fara undir tunnilin sum eina privata verkætlan. Samgongan, sum sat frá 2008-2011 gav landsstýrinum heimild til at

fara undir samráðingar um at byggja ein tunnil undir Tangafjørð.

Eitt privat partafelag, p/f Skálafjarðartunnilin, var stovnað í 2006, av fleiri pørtum inni á Skálafjørðinum. Felagið hevði ætlanir um at byggja ein tunnil sum eitt privat tiltak og samgongan, sum sat 2008-2011, gav felagnum loyvi at fara undir verkætlanina.

Figgjarkreppan rakti tó áðrenn felagið veruliga fekk gongd á og endin var, at ætlanirnar um at byggja ein tunnil undir Tangafjørð, gjørdust ein partur av almennu útbyggingarætlanini hjá landinum. Navnið á verkætlanini var eisini broytt frá Skálafjarðartunnlinum til Eysturoyartunnilin.

Politisk orrusta

Málíð um Eysturoyartunnilin skuldi vísa seg at gerast ein av størstu politisku mál-

unum hjá samgonguni millum Fólkaflokkkin, Sambandsflokkkin, Sjálvstýrið og Miðflokkkin, sum tók við í 2011. Kári P. Højgaard úr Sjálvstýrisflokkkinum gjørdist landsstýrismaður í samferðslumálum og setti sær fyri at fáa tunnilin avgreiddan. Hann fór undir samráðingar við føroyska felagið LÍV og við danska iløgufelagið Copenhagen Infrastructure Partners (CIP), sum millum annað partar av frákoyrdu leiðsluni í DONG var partur av.

Spurningar vórðu settir við um eitt privat felag skuldi fáa loyvi at forvinna pening uppá almenna vegakervið, men Kári P. Højgaard helt fram við at samráðast við støði í tí heimild, ið var givin landsstýrinum frammanundan.

Til endans gjørdist trýstið tó ov stórt, tá tað kom fram í ljósið, at avtalan, ið CIP hevði samrátt seg til, var í

stóran mun teirra fyrimun. At síggja til høvdu teir drigið landsstýrið upp á trád og tryggja sær til dømis, at teir finga eina milliónaupphædd um verkætlanin ikki bleiv til nakað. Fleiri og fleiri tóku undirtøkuna fyri verkætlanini aftur og endin var at lögmaður, Kaj Leo Holm Johannesen, sjálvur fór upp í samráðingarnar, sum til seinast endaðu við, at landið tók tunnilin á seg sjálvt, samráðingarnar við CIP endaðu og Kári P. Højgaard misti starvið sum landsstýrismaður, grundað á ov stórt politiskt órógv.

Kári P. Højgaard og Kaj Leo Holm Johannesen blivu seinni kannaðir av eini nevnd fyri sítt virksema í samráðingunum. Hóast einki ólógligt bleiv staðfest at hava farið fram, so blivu báðir hartaðir fyri sín leiklut.

Breiða semjan

Samferðslumál, og harvið

Eysturoyartunnilin, blivu tikin úr Innlendismálaráðnum hjá Kára P. Højgaard og koyrd undir Figgjarmálaráðið, har Jørgen Niclasen sat sum landsstýrismaður. Innlendismálaráðið sjálvt bleiv eisini avtikið.

Tað var avgjørt, at Eysturoyartunnilin skuldi gerast sum ein almenn verkætlan og miða var eftir at fáa allar politisku flokkarnar við og soleiðis tryggja, at ein endalig avtala bleiv gjørd.

Tíðliga í 2014 var so ein semja funnin millum allar teir politisku flokkarnar, har bæði Eysturoyartunnilin og Sandoyartunnilin blivu koyrdir í eitt alment partafelag, P/f Eysturoyar- og Sandoyartunnilin. Samtykt var, at frá 2014-2024, skuldi landið seta tilsamans 400 milliónir krónur í felagið, samstundis sum felagið fekk heimild at taka lán til restina.

Nú verður skotið

Síðan breiða semjan fekkst í lag, hevur friður verið um verkætlanina við Eysturoyartunnlinum. Hann kom í trygga legu og arbeitt hevur verið miðvíst við at fremja verkætlanina. Nú er tað so komið har til, at fyrsta skotið er latið og harvið er arbeiðið byrja, ið enda við, at ein tunnil fyrst verður gjørdur millum Skálafjørðin og Tórshavn og seinni skal ein tunnil gerast undir Skopunarfjørð, ið skal knýta Sandoyanna saman við Streymoyinni. Harvið er fyrbils sett punktum við eitt mál, ið byrjaði í 2006 sum eitt privat tiltak um at byggja ein tunnil og fór í gjøgnum nógvar politiskar myllur áðrenn tað endaliga var farið undir tunnilin sjálvan.